

Oznaka poročila: ARRS-RPROJ-ZP-2014/24

ZAKLJUČNO POROČILO RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROJEKTU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem projektu

Šifra projekta	Z5-2306
Naslov projekta	Razmerje med e-vključenostjo in socialno vključenostjo: teoretske in empirične zaznave
Vodja projekta	23424 Vesna Dolničar
Tip projekta	Z Podoktorski projekt
Obseg raziskovalnih ur	3400
Cenovni razred	A
Trajanje projekta	10.2012 - 06.2013
Nosilna raziskovalna organizacija	582 Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
Raziskovalne organizacije - soizvajalke	
Raziskovalno področje po šifrantu ARRS	5 DRUŽBOSLOVJE 5.03 Sociologija
Družbeno-ekonomski cilj	13.05 Družbene vede - RiR financiran iz drugih virov (ne iz SUF)
Raziskovalno področje po šifrantu FOS	5 Družbene vede 5.04 Sociologija

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

2. Povzetek raziskovalnega projekta¹

SLO

Izhodiščni problem zaključenega podoktorskega projekta se je nanašal na proučevanje odnosa med e-vključenostjo in socialno vključenostjo (upoštevajoč različne teoretske pristope in dimenzije e-vključenosti in socialne izključenosti). Empirični podatki so pokazali močno statistično značilno povezanost med socialno izključenostjo posameznikov in njihovo nezmožnostjo ali nepripravljenostjo za uporabo in dostopanje do e-storitev. Za tiste, ki so socialno najbolj deprivilegirani, je nekajkrat manj verjetno, da bodo uporabljali e-storitve. Rezultati so pokazali tudi na izrazito e-izključenost najstarejšega populacijskega segmenta. Časovne serije podatkov kažejo na to, da se digitalne neenakosti starejših v Sloveniji v

primerjavi z ostalimi populacijskimi segmenti glede na vse statistične mere povečujejo ter da se razlike povečujejo tudi glede na primerljivo starejšo populacijo v državah EU.

V skladu s temi izsledki ter zaradi nedavno zaznane naraščajoče pozornosti, ki ga konceptu aktivnega staranja s pomočjo IKT namenjajo EU politične strategije (npr. Digitalna agenda za Evropo, Evropsko partnerstvo za inovacije za aktivno in zdravo staranje) in nacionalne politike je vodja projekta raziskovalno delo osredotočila na proučevanje dveh ključnih vidikov prevzemanja novih tehnologij med starejšimi, ki imata velik potencial za spodbujanje socialne vključenosti in opolnomočenja med starejšimi:

- (temelječ na integraciji modelov sprejemanja tehnologije ter teorije uporab in zadovoljitev ter na participativnem raziskovalnem pristopu, ki je vključeval empirično analizo potreb in evalvacijo podpornih tehnologij) preučevanje individualnih in strukturnih dejavnikov, ki vplivajo na pripravljenost za sprejemanje novih tehnologij med starejšimi in
- (temelječ na konceptih medgeneracijske solidarnosti, socialne opore in digitalnih neenakosti ter na podatkih telefonske anketne raziskave (n=1209), izvedene decembra 2009 na reprezentativnem nacionalnem vzorcu) preučevanje fenomena t.i. posredne rabe interneta med starejšimi neuporabniki interneta, s poudarkom na razumevanju vloge socialne in emocionalne opore pri premagovanju digitalnih in socialnih neenakosti.

Opisane raziskovalne aktivnosti so bile opravljene v sodelovanju s širšo znanstveno skupnostjo, vključujoč najuglednejše akademske institucije na tem področju (npr. Oxford Internet Institute, London School of Economics, University of Udine...). Vodja projekta je v času trajanja projekta sodelovala v 10. mednarodnih projektih ter trenutno sodeluje pri prijavi novih EU projektov. Konceptualni, metodološki in empirični izsledki raziskovalnega projekta so bili objavljeni v vrhunskih znanstvenih publikacijah: v 4 SCI znanstvenih člankih, 4 poglavjih v monografijah uglednih založniških hiš (Peter Lang in Springer), 13 predstavitev na konferencah ter v številnih drugih objavah. Osebna bibliografija vodje projekta v času trajanja projekta (2009 – 2014) v SICRIS bazi beleži 50 bibliografskih enot.

ANG

The main research topic of finalised postdoctoral project was related to studying relationship between e-inclusion and social inclusion (considering different theoretical approaches and dimensions of e-inclusion and social exclusion). Empirical data demonstrated strong statistically significant association between the social exclusion that individuals face and their inability or unwillingness to access and use e-services. Those who are most deprived socially are also least likely to use e-services. Results also showed distinct e-exclusion of oldest population segments. Time series data indicated that in Slovenia digital inequalities of older people compared against other population segments are (according to all statistical measures) increasing, as well as that disparities are increasing compared to comparable older population segments in other EU countries.

In line with these findings and due to recently recognised increasing focus on the concept of active ageing through ICTs, which is evident in the EU political strategies (e.g. Digital Agenda for Europe, the European Innovation Partnership on Active and Healthy Ageing) and national policies the leader of the project focused on investigation of two key aspects of uptake of new technologies among the older people that have great potential for stimulating social inclusion and empowerment among the older people:

- (based on the integration of technology acceptance models and uses & gratifications theory and on participatory research approach that involved needs assessment analysis and evaluation of assistive technologies) study of individual and structural factors that influence the willingness to adopt new technologies among older people;
- (based on the concepts of intergenerational solidarity, social support and digital inequalities and on the data of national representative telephone survey (n=1209) conducted in December 2009) study of proxy internet use among older non-users of Internet, with a focus on investigating the role of social and emotional support for overcoming digital and social inequalities.

Research activities were profoundly linked to numerous interactions with broader scientific community, including leading institutions in the field (e.g. Oxford Internet Institute, London School of Economics, University of Udine...). During the lifetime of the project, the project leader was involved in 10 international projects and she is currently collaborating in the development of new proposals for EU projects. Conceptual, methodological and empirical findings of the research project were published in top scientific publications: 4 SCI scientific papers, 4 chapters in the monographs of distinguished publishers (Peter Lang and Springer), 13 conference presentations and numerous other publications. Personal bibliography of the leader of the project from the project's duration period (2009 – 2014) in the national SICRIS

database counts 50 bibliographic units.

3. Poročilo o realizaciji predloženega programa dela na raziskovalnem projektu²

Izhodiščni problem zaključenega raziskovalnega projekta je predstavljalo proučevanje (sicer izredno slabo raziskanega) odnosa med e-vključenostjo in socialno vključenostjo (upoštevajoč različne teoretske pristope in dimenzije e-vključenosti in socialne izključenosti) ter proučevanje potenciala novih IKT pri aktivnem udeleževanju socialno ranljivejših skupin (predvsem starejših odraslih) tako v lastnih domovih kot v skupnosti.

Raziskovalne aktivnosti zaključenega projekta so potekale v okviru petih ključnih sklopov:

1. Oblikovanje teoretsko-konceptualnega okvira
2. Nabor in izbor indikatorjev
3. Multivariatna analiza podatkov na podlagi izvedbe anketne raziskave
4. Merjenje dinamike e-vključenosti
5. Diseminacija

1. Oblikovanje teoretsko-konceptualnega okvira

V okviru podoktorskega projekta smo v skladu z vsebinskim raziskovalnim načrtom oblikovali teoretsko-raziskovalni okvir za proučevanje nekaj ključnih tem:

- Oblikovan je bil celovit in poglobljen pristop k proučevanju vpliva različnih dejavnikov na e-vključenost in socialno vključenost, predvsem na primeru (ne)vključevanja v različne spletne aktivnosti, ki jih omogoča širokopasovna povezava do interneta (Dolničar in dr., 2009; Dolničar, 2009c; Dolničar, 2009d; Dolničar, Štrancar in Györkös, 2010). Pri tem smo se osredotočili na razumevanje novejših oblik digitalnega razkoraka, ki so bile proučevane tudi v mednarodni komparativni perspektivi (Dolničar in dr., 2011).
- Na teoretski ravni smo proučevali različna pojmovanja, teoretska ozadja, dejavnike in dimenzije koncepta opolnomočenja, s poudarkom na priložnostih, ki jih ponujajo novi mediji za procese opolnomočenja na različnih ravneh delovanja in v različnih kontekstih. Ugotovitve bodo aprila 2014 objavljene v uvodnem teoretskem članku posebne številke SCI revije *The Information Society*, ki jo je kot vabljenka urednica (skupaj s prof. L. Fortunati) uredila vodja zaključenega podoktorskega projekta (Dolničar in Fortunati, 2014).
- V okviru raziskav digitalnih neenakosti smo identificirali nabor novih navad, povezanih z uporabo interneta, ki binarno delitev med uporabniki in neuporabniki interneta postavlja pod vprašaj. Še posebej v populaciji starostnikov je bila identificirana znatno velika skupina posrednih uporabnikov interneta, ki ga ne uporabljajo sami, ampak za pomoč pri internetnih opravilih raje prosijo člane njihovih osebnih omrežij. Ker se posredni uporabniki interneta zanašajo predvsem na njihove otroke in/ali vnuke, ki igrajo vlogo prijaznih ekspertov, smo idejo o medgeneracijski solidarnosti uporabili kot konceptualno osnovo za razumevanje premalo raziskanega odnosa med socialno oporo in digitalno neenakostjo (Dolničar in dr., 2013).
- Nekateri vidiki socialne izključenosti so bili proučevani tudi skozi prizmo pripadnosti skupnosti, ki je bila analizirana v dveh različnih tipih sosek v Ljubljani (Filipovič Hrast in Dolničar, 2012). Na teoretski (ter tudi empirični) ravni je bil proučevan tudi vpliv vrednot na socialni kapital (Filipovič Hrast in Dolničar, 2013).
- Oblikovali smo tudi teoretsko-konceptualni okvir za proučevanje ključnih lastnosti, okoliščin in ovir starejših odraslih, ki vplivajo na sprejemanje oz. zavračanje novih tehnologij (glej npr. Dolničar, 2009; Dolničar in Nagode, 2010; Nagode in Dolničar, 2010), s tem pa na kakovost življenja starejših in njihovih bližnjih, s čimer se krepi tudi medgeneracijska solidarnost. Raziskovalne aktivnosti na področju procesa načrtovanja in razvoja tehnoloških rešitev, namenjenih starejšim posameznikom, so bile aplicirane tudi na primeru podpornih tehnologij (Dolničar, 2011a; Dolničar, 2012a). Osvetljeni so bili najverjetnejši razlogi (dejavniki na individualni in strukturni ravni) za izrazito zaostajanje slovenske starejše populacije za primerljivimi populacijskimi segmenti v evropskih državah (Turk in dr., 2012).

2. Nabor in izbor indikatorjev

Znotraj drugega vsebinskega sklopa predvidenih projektih aktivnosti, ki vključuje proučevanje ključnih metodoloških problemov pri izboru, primerljivosti in standardizaciji najpogostejših indikatorjev za spremljanje socialne izključenosti in e-vključenosti so bile obravnavane razlike v definicijah in operacionalizacijah na primeru uporabe interneta kot indikatorja e-vključenosti (Dolničar, 2011a), prav tako pa tudi uporaba različnih indikatorjev v sestavljenih merah

(Prevodnik, Dolničar, Vehovar, 2011) ter njihov vpliv na razumevanje stopenj digitalnih neenakosti. V skladu s predvidenim programom so bila pripravljena tudi priporočila oz. smernice za oblikovanje mednarodno primerljivih indikatorjev na primeru različnih aktivnosti na spletu, ki jih omogoča širokopasovni dostop (Dolničar in dr., 2011).

e-vključenost je bila merjena z indeksom, ki je bil sestavljen iz posameznikovega dostopa do interneta, kakovostjo povezave, odnosa do IKT (s poudarkom na internetu) in različnimi spletnimi aktivnostmi. Socialna izključenost je bila merjena z indeksom, ki je bil sestavljen iz indikatorjev, ki merijo zdravje, zaposlitev, dohodek, izobrazbo, socialno oporo in drugih kazalnikov socialnega statusa.

3. Multivariatna analiza podatkov na podlagi izvedbe anketne raziskave

Za potrebe tretjega vsebinskega sklopa predvidenih projektnih aktivnosti je bila zasnovana telefonska anketna raziskava. Ta je bila izvedena decembra 2009 na reprezentativnem vzorcu prebivalcev Slovenije (n=1209), starih od 10 do 75 let. Empirično je bila izkazana dobra kakovost oblikovanih merskih instrumentov za merjenje različnih dimenzij e-vključenosti in socialne izključenosti.

Ker so poglobljene multivariatne analize pokazale, da je e-vključenost in s tem razvitost specifičnih e-kompetenc v Sloveniji nad povprečjem EU v skoraj vseh segmentih, razen pri starejših od 60 let, ki izrazito zaostajajo v vseh pogledih, se je raziskovalno delo v okviru tretjega sklopa nanašalo tudi na proučevanje t.i. posredne rabe interneta, kjer se starejši za pomoč pri uporabi interneta največkrat obrnejo na otroke ali vnuke. Ti podatki kažejo na pomen in potencial medgeneracijskega sodelovanja v primeru vključevanja najbolj e-izključenih, tj. starejših. Na empiričnem nivoju smo preučevali predvsem, kako sta razpoložljivost in pomanjkanje različnih tipov socialnih omrežij in njihovih lastnosti povezana s posredno uporabo in neuporabo interneta. Izsledki poglobljenih analiz so bili v obliki referata predstavljeni na osrednji mednarodni konferenci iz področja internetnih študij *Internet Research 14.0*, ki jo organizira *AoIR - Association of Internet Researchers* (Dolničar in dr., 2013). Referat je bil oddan v recenzentski postopek pri eni izmed osrednjih revij na področju internetnih študij, tj. *Information, Communication and Society* (ICS).

Analizirani so bili tudi nekateri vidiki socialne izključenosti skozi prizmo pripadnosti skupnosti, ki je bila (z obsežno multivariatno analizo podatkov) raziskana v dveh različnih tipih sosesk v Ljubljani: blokovskem stanovanjskem naselju in srednjerazredni soseski individualnih hiš (Filipovič Hrast in Dolničar, 2012).

V okviru raziskovalnih aktivnosti na področju procesa načrtovanja in razvoja tehnologij, namenjenih starejšim posameznikom, smo izvedli obsežno analizo potreb (Dolničar, Müller, Santi, 2011; Dolničar, 2011b; Dolničar, 2011c) in evalvacijsko študijo oblikovanih podpornih e-storitev, ki spodbujajo socialno vključenost (Bierhoff in dr., 2013).

4. Merjenje dinamike e-vključenosti

Aktivnosti so potekale tudi v okviru četrtega vsebinskega sklopa, ki se nanaša na merjenje dinamike e-vključenosti. V skladu s predvidenimi načrti smo izpopolnili metodološki instrumentarij za spremljanje dinamike digitalnih neenakosti, in sicer predvsem v dveh smereh:

- za potrebe informiranega in opolnomočenega reguliranja nekaterih področij neenakosti v informacijski družbi (Dolničar, 2010);
- v smeri primerjave rezultatov na podlagi treh različnih statističnih mer, ki se lahko uporabljajo pri interpretaciji dinamike digitalnega razkoraka (Dolničar, 2011a; Prevodnik in dr., 2011; Prevodnik, Dolničar in Vehovar, 2014; Dolničar, Prevodnik in Vehovar, 2014).

5. Diseminacija rezultatov

Kot je razvidno iz nabora objav v letih 2009 - 2014, ki je dostopen v SICRIS bazi, je vodja podoktorskega projekta diseminirala rezultate prek znanstvenih objav, na znanstvenih srečanjih ter v javnih medijih.

V luči evropskega leta aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti ter Digitalne agende 2015 je vodja projekta prispevala k razpravam o možnih načinih za spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja na področju e-opismenjevanja, tako v okviru družine kot skupnosti (Dolničar, 2012b; Ramovš in dr., 2012; Dolničar, Vavpotič in Jus, 2012). Splošni zainteresirani javnosti in akterjem v javni upravi je predstavljala tudi rezultate o e-izključenosti

že sicer socialno marginaliziranih populacijskih segmentov, predvsem starejših, nezaposlenih in oseb s posebnimi potrebami (Dolničar, 2012b; Dolničar, Vavpotič in Jus, 2012).

Izpostavljeno je bilo tudi pomanjkanje strateškega načrtovanja in sodelovanja vseh interesnih skupin ter odsotnost ustreznih poslovnih modelov na področju uvajanja inovativnih tehnoloških rešitev za starejše (Dolničar, 2011a; Dolničar in Rudel, 2011; Mermans in Dolničar, 2012).

Iz referenc je razvidno tudi, da je vodja projekta intenzivno sodelovala z nekaterimi tujimi partnerji, predvsem v okviru naslednjih mednarodnih raziskovalnih in razvojnih programov:

- 2013 – 2015: Merjenje učinkovitosti sistema izobraževanja in usposabljanja za izboljšanje usposobljenosti izobraževalcev odraslih (PIAAC), ESS projekt (članica Nacionalne koordinacije PIAAC, koordinatorica na FDV)
- 2012 – 2016: COST Action IS 1202-IS 1203: Dynamics of Virtual Work, ESF in ARRS (članica upravnega odbora)
- 2012 – 2014: eTrees – An online service to improve communication skills in the workplace using branching stories games, EU Lifelong Learning ICT Multilateral projekt (vodja na UL)
- 2012 – 2014: Innovage – Regional Development Policies in Eco-independent Living for the Elderly, Interregional Cooperation Programme INTERREG IVC (svetovalka Razvojnega centra Srca Slovenije)
- 2011 – 2013: LEAGE – LEARNING Games for Elder Europeans, EU Lifelong Learning Grundtvig program (vodja na UL)
- 2008 – 2011: Profesionalno usposabljanje strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju v letih 2008, 2009, 2010 in 2011 na področju socialnih in državljskih kompetenc – Medgeneracijsko sožitje (sodelujoča raziskovalka, vodja na FDV: dr. Hlebec)
- 2008 – 2009: ICT and Ageing - users, markets and technologies, EU tender (vodja na UL)
- 2007 – 2010: SOPRANO – Service-oriented Programmable Smart Environments for Older Europeans, FP6 (glavna raziskovalka, vodja na UL: dr. Vehovar)
- 2006 – 2008: TRANSFORM - Benchmarking & Fostering Transformative Use of ICT in EU Regions, FP6 (vodja na UL)
- 2006 – 2008: UNITE - Unified eLearning environment for the school, FP6 (sodelujoča raziskovalka, vodja na UL: dr. Vehovar)
- 2006 – 2007: TransferEast – Transferring Government to Business IST Good Practices to EASTern European New Member States, FP6 (sodelujoča raziskovalka, vodja na UL: dr. Vehovar)
- 2005 – 2010: COST 298: Participation in the Broadband Society, ESF in ARRS (članica upravnega odbora)

4. Ocena stopnje realizacije programa dela na raziskovalnem projektu in zastavljenih raziskovalnih ciljev³

Ocenjujemo, da smo z aktivnostmi v okviru raziskovalnega projekta, ki smo jih opisali v točki 3, v celoti dosegli raziskovalne cilje.

Analize nacionalno reprezentativnega vzorca kažejo na močno statistično značilno povezanost med socialno izključenostjo posameznikov in njihovo nezmožnostjo ali nepripravljenostjo za uporabo in dostopanje do e-storitve. Za tiste, ki so socialno najbolj deprivilegirani, je manj verjetno, da bodo uporabljali e-storitve.

Rezultati obstoječih in lastnih empiričnih študij kažejo na izrazito e-izključenost najstarejšega populacijskega segmenta (kar še posebej velja za Slovenijo, kjer starejši, predvsem tisti z nižjo izobrazbo in nižjimi dohodki, pri rabi IKT močno zaostajajo tudi za primerljivo starejšo populacijo v EU). V skladu s temi izsledki je vodja zaključnega projekta raziskovalno delo osredotočila na proučevanje dveh ključnih vidikov (načinov) prevzemanja novih tehnologij med starejšimi, ki imata velik potencial za spodbujanje socialne vključenosti in opolnomočenja med starejšimi:

1. dejavnikov, ki vplivajo na pripravljenost za sprejemanje novih tehnologij med starejšimi posamezniki in
2. fenomena t.i. posredne rabe interneta med starejšimi neuporabniki interneta.

1. Pregled literature in lastne empirične študije so pokazale, da tehnološki napredek predstavlja velik potencial za izboljšanje kakovosti vsakodnevnega življenja, aktivno staranje in socialno kohezivnost, vendar pa zmožnosti, sposobnosti, potrebe, želje in okolje starejših posameznikov močno variirajo. Velik potencial za večjo socialno vključenost (najbolj ranljivih) starejših predstavljajo predvsem podporne tehnologije. (Ne)sprejemanje podporne tehnologije

je bilo v največji meri obravnavano s psihosocialnega vidika, pri čemer so bili obravnavani tudi kontekstualni dejavniki na individualni in strukturni ravni. Ključnega pomena je tudi, da so starejši aktivno vključeni v celoten proces načrtovanja, razvoja in implementacije tehnologij.

2. Analize lastnih anketnih podatkov so pokazale, da relativno velika skupina starejših neuporabnikov interneta vsaj občasno prosi člane njihovega osebnega omrežja, da za njih uredijo kaj na spletu (npr. poiščejo informacijo ali kupijo karto). Ker se ti t.i. posredni uporabniki po pomoč obračajo predvsem na njihove otroke in/ali vnuke, je vodja projekta proučevanje tovrstne izmenjave pomoči umestila v konceptualni okvir medgeneracijske solidarnosti, ki omogoča pojasnjevanje sicer izredno slabo raziskanega odnosa med socialno oporo in digitalno neenakostjo. Rezultati binarne logistične regresije kažejo, da je med emocionalno in socialno oporo le slednja povezana s posredno uporabo interneta: za neuporabnike interneta z večjimi socialnimi omrežji in močnejšo medgeneracijsko oporo (npr. večji delež otrok in/ali vnukov) je bolj verjetno, da so posredni uporabniki interneta. Ugotovitve tudi kažejo, da je za mlajše neuporabnike interneta z višjo izobrazbo in otroki bolj verjetno, da so posredni uporabniki interneta.

5. Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega projekta oziroma sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine⁴

Do sprememb programa raziskovalnega projekta ni prišlo, z izjemo prekinitve projekta zaradi dveh porodniških dopustov v naslednjih obdobjih:

1.10.2009 - 30.11.2010

1.10.2011 - 30.9.2012

Iz tega razloga projekt ne traja od 1.10.2012 (kot je navedeno v točki 1. med osnovnimi podatki o raziskovalnem projektu), temveč je projekt trajal v obdobju 1.5.2009 - 30.6.2013.

6. Najpomembnejši znanstveni rezultati projektne skupine⁵

Znanstveni dosežek			
1.	COBISS ID	v pripravi	Vir: vpis v poročilo
	Naslov	<i>SLO</i>	Raziskovanje in konceptualizacija opolnomočenja: Uvod v posebno izdajo o medijih in opolnomočenju
		<i>ANG</i>	Exploring and conceptualizing empowerment: Introduction to the special issue on media and empowerment
	Opis	<i>SLO</i>	Vodja podoktorskega projekta je gostujoča urednica posebne izdaje SCI revije The Information Society, ki je ena izmed vodilnih svetovno priznanih revij na področju študij o internetu. Soavtorica uvoda v posebni izdaji je prof. L. Fortunati, ena izmed vodilnih znanstvenic na področju študij družbenih in digitalnih neenakosti ter na področju moči in opolnomočenja v povezavi z IKT. Ta posebna izdaja revije se osredotoča na opolnomočenje in nove medije. Članki v tej posebni številki, ki inovativno nadgrajujejo teoretične in metodološke okvire, se osredotočajo na: teoretično utemeljevanje pojma opolnomočenja; empirično raziskovanje struktur in procesov, ki oblikujejo pojav opolnomočenja (na individualni in kolektivni ravni) v spletnih skupnostih; veljavnost Amartya Sen-ovega pristopa za raziskovanje pravične in opolnomočene informacijske družbe; razvoj metodološkega okvira za pravilno merjenje in spremljanje dinamike digitalnih neenakosti. Predvidena datuma objave posebne izdaje sta 21. april 2014 (spletna izdaja) in 8. maj 2014 (tisk).
			Leader of the postdoctoral project is a guest editor of the special issue of the SCI journal The Information Society, one of the leading globally recognised journals in the field of Internet studies. The coauthor of introduction to the special issue is Prof. L. Fortunati, one of the leading scholars in the field of studying social and digital inequalities and in the field of power and empowerment related to ICTs. This special issue focuses

		on empowerment and new media. The articles in this special issue, which advance innovative theoretical and methodological frameworks, focus on the theoretical grounding of the notion of empowerment; empirical research on structures and processes that shape the emergence of individual and collective empowerment within online communities; the value of Amartya Sen's capability approach for community informatics research; and development of a methodological framework for measuring and monitoring the dynamics of digital inequalities correctly. Estimated publication dates of the special issue are 21 Apr 2014 (online) and 8 May 2014 (print).
	Objavljeno v	Taylor & Francis; The Information Society; 2014; Avtorji / Authors: Vesna Dolničar, Leopoldina Fortunati; DOI:10.1080/01972243.2014.896672
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek
2.	COBISS ID	v pripravi Vir: vpis v poročilo
	Naslov	<i>SLO</i> Merjenje dinamike informacijske družbe: Opolnomočenje ključnih deležnikov v okviru preučevanja digitalnega razkoraka <i>ANG</i> Measuring the dynamics of information societies: Empowering stakeholders amid the digital divide
	Opis	<i>SLO</i> Vodja podoktorskega projekta je prva in vodilna avtorica članka, objavljenega v zgoraj predstavljeni posebni izdaji SCI revije. Članek nakazuje, da je natančen vpogled v nastanek informacijskih družb bistvenega pomena ne samo za razumevanje socialnih vplivov informacijskih in komunikacijskih tehnologij, ampak tudi za opolnomočenje zainteresiranih deležnikov, da se sproti in ustrezno odzivajo na izzive, s katerimi se srečujejo. En izmed pogosto obravnavanih problemov, ki mu manjka predvsem analitične jasnosti, je digitalni razkorak, ki ga je v okviru njegove zapletene narave težko empirično opredeliti. Posledica tega je nagnjenost k površnim interpretacijam, ki ustrezajo le specifičnim ciljem. Za reševanje tega problema članek predlaga metodologijo, ki združuje in nadgrajuje analizo absolutnih razlik, relativnih razlik in časovne distance v integrativen večdimenzionalni pristop. Ta metodologija omogoča ciljnim skupinam intuitivno prepričljiv in metodološko ustrezen instrument, ki bi lahko okrepil zaupanje v študije digitalnega razkoraka. Pristop se uporablja pri ocenjevanju velikosti digitalnega razkoraka med Slovenijo in Dansko, ki na tem področju pogosto služi kot merilo za oblikovanje politik v Sloveniji. Predvidena datuma objave posebne izdaje sta 21. april 2014 (spletna izdaja) in 8. maj 2014 (tisk). <i>ANG</i> The leader of the postdoctoral project is the first and leading author of the SCI paper published within the special issue presented above. The paper indicates that accurate insight into the emergence of information societies is essential not only for understanding the social effects of information and communication technologies, but also for empowering stakeholders to promptly and appropriately respond to the challenges they encounter. One much-discussed challenge that is particularly in need of analytical clarity is the digital divide, which is difficult to empirically elaborate, given its complicated nature. It is prone to superficial interpretations that suit particular agendas. To address this problem, this article proposes a methodology that integrates and upgrades the analysis of absolute change, relative change, and time distance into a general multidimensional approach. With this methodology, target audiences have an intuitively persuasive and methodologically sound instrument that could reinforce trust in digital divide studies. The approach is applied in evaluating the Internet penetration gap between Slovenia and Denmark, which often serves as a benchmark for policymaking in Slovenia. Estimated publication dates of the special issue are 21 Apr 2014 (online) and 8 May 2014 (print).

	Objavljeno v	Taylor & Francis; The Information Society; 2014; Avtorji / Authors: Vesna Dolničar, Katja Prevodnik, Vasja Vehovar; DOI:10.1080/01972243.2014.896695	
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek	
3.	COBISS ID	32474205	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Interpretacija dinamike socialnih kazalcev
		ANG	Interpreting the dynamics of social indicators
	Opis	SLO	V sodobni družbi je mogoče opaziti naraščajočo težnjo k dostopnosti socialnih kazalcev. To zahteva povečano pozornost za njihovo oblikovanje, z namenom, da se izognemo zavajajočim interpretacijam, ki so lahko posledica neustreznega znanja ali pa celo namerne odločitve. V SCI članku se te problematike lotimo tako, da najprej podamo pregled literature o percepciji števil, statističnem razmišljanju in numerični pismenosti. Obravnava se nato zoži na primerjavo socialnih kazalcev, ki so v časovni perspektivi opazovani za dve enoti. Članek obravnava tri preproste in priljubljene metode merjenja dinamike, ki so najpogosteje uporabljene za analizo in razumevanje družbenih sprememb: absolutna razlika, relativna razlika in časovna distanca. V ustreznem eksperimentu so anketiranci ocenjevali smer spremembe nekega družbenega kazalca v času (tj. ali se razlike povečujejo, zmanjšujejo ali stagnirajo) na hipotetičnem primeru, za katerega so tri metode implicirale nasprotujoče si razlage.
		ANG	In contemporary society, a growing demand for the accessibility of social indicators can be observed. This requires increased attention to their construction to avoid misleading interpretations, which can be the result of inadequate knowledge, or can even be an intentional choice to imply a specific desired outcome. This SCI paper addresses this issue by first summarizing research regarding the perception of numbers, statistical thinking, and numerical literacy. The focus is then narrowed to the comparison of social indicators observed for two units in a time perspective. Three simple and popular measures of dynamics most frequently used when social change is analyzed and interpreted are addressed: absolute difference, relative difference, and time distance. In a corresponding experiment, respondents evaluated the direction of change of a certain social indicator in time (i.e., whether the differences increase, decrease, or stagnate) for a hypothetical case where the three measures implied contradictory interpretations.
	Objavljeno v	Kluwer; Social indicators research; 2014; Impact Factor: 1.264; Srednja vrednost revije / Medium Category Impact Factor: 0.744; A": 1; A': 1; Avtorji / Authors: Prevodnik Katja, Dolničar Vesna, Vehovar Vasja	
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek	
4.	COBISS ID	30824029	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Pripadnost skupnosti in pomen vrednot
		ANG	Sense of community and the importance of values
	Opis	SLO	V SCI članku je pripadnost skupnosti (na podlagi mešanja metod) analizirana v dveh zelo različnih tipih sosesk v Ljubljani: blokovskem stanovanjskem naselju in srednjerazredni soseski individualnih hiš. Avtorici pokažeta, da pripadnost skupnosti sestavljajo trije faktorji: (1) stiki s sosedi; (2) socialna kontrola; (3) navezanost. Doprinos k novemu znanju predstavlja predvsem vključitev vrednot kot pomembnih lastnosti, ki so povezane z občutkom pripadnosti skupnosti. Izkaže se, da se soseski močno razlikujeta glede na pomen individualnih in kontekstualnih spremenljivk.
			In this SCI paper sense of community is (based on a mixed method design) analyzed in two very different types of neighborhoods in Ljubljana,

		ANG	Slovenia: a large housing estate and a middle-class neighborhood of individual houses. Sense of community was shown to be comprised of three factors: (1) contact with neighbors; (2) social control; and (3) attachment. The analysis showed that values significantly increase the model's explanatory power and that the two neighborhoods differ significantly in terms of which variables are important for sense of community, therefore indicating that this could be highly context-dependent.
	Objavljeno v		Division of Environment and Urban Systems, Virginia Polytechnic Institute and State University; Journal of urban affairs; 2012; Vol. 34, no. 3; str. 317-336; Impact Factor: 1.120; Srednja vrednost revije / Medium Category Impact Factor: 1.014; A': 1; WoS: YY; Avtorji / Authors: Filipovič Hrast Maša, Dolničar Vesna
	Tipologija		1.01 Izvirni znanstveni članek
5.	COBISS ID	30244189	Vir: vpis v poročilo
	Naslov	SLO	Ključne metodološke zmote v raziskovanju digitalnega razkoraka
		ANG	Key methodological fallacies of digital divide research
	Opis	SLO	Poglavje v knjigi sistemizirano, na dveh področjih, obravnava nekatere metodološke izzive, s katerimi se soočamo pri merjenju digitalnih neenakosti. Prvo področje se nanaša na razlike v definicijah in operacionalizacijah na primeru uporabe interneta. Drugo področje pa vključuje primerjavo rezultatov na podlagi treh različnih statističnih mer, ki se lahko uporabljajo pri interpretaciji dinamike digitalnega razkoraka.
		ANG	When systematising some of the methodological challenges faced in measuring digital inequalities, this chapter discusses issues in two areas. The first area is related to variations and changes in the definition of what counts as internet usage together with how the indicators are operationalised. The second involves comparing results arising from the three different statistical measures that can be used when interpreting the dynamics of the digital divide.
	Objavljeno v		P. Lang; The contemporary internet; 2011; Str. 190-205; Avtorji / Authors: Dolničar Vesna
	Tipologija		1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji

7. Najpomembnejši družbeno-ekonomski rezultati projektne skupine⁶

	Družbeno-ekonomski dosežek		
1.	COBISS ID	30241885	Vir: vpis v poročilo
	Naslov	SLO	Mednarodni širokopasovni digitalni razkoraki
		ANG	Cross-national broadband digital divides
	Opis	SLO	Poglavje v knjigi predstavlja rezultate dela raziskovalcev iz petih evropskih držav na področju razumevanja novejših oblik digitalnega razkoraka, ki se - kot posledica dostopanja do ozkopasovnega oz. širokopasovnega interneta - odražajo v različnih aktivnostih in praksah na spletu; te so bile predstavljene tudi v mednarodni komparativni perspektivi.
		ANG	This book chapter presents work results of researchers from five European countries in the field of understanding new forms of digital divide. It discusses new divisions that are emerging within internet users: between narrowband and broadband. This becomes particularly salient in the light of claims that broadband enables richer experience, activities, and practices; these were studied also within the cross-national comparative perspective.
	Šifra	F.30	Strokovna ocena stanja

	Objavljeno v	P. Lang; The contemporary internet; 2011; Str. 121-138; Avtorji / Authors: Dolničar Vesna, Christou Charalambos, Gannon Rosemarie, Haddon Leslie, Puga Pedro, Vieira Jorge	
	Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji	
2.	COBISS ID	30242653	Vir: vpis v poročilo
	Naslov	SLO	Oblikovanje tehnologij za starejše posameznike: K uporabnikom usmerjen raziskovalni pristop za SOPRANO projekt
		ANG	Designing technologies for older people: A User-Driven Research Approach for the SOPRANO Project
	Opis	SLO	V poglavju, ki se nahaja v priznanem delu založbe Peter Lang, je najprej orisana potreba za ambientalno podporo pri samostojnem življenju, nato pa je predstavljen k uporabnikom usmerjen raziskovalni pristop, ki temelji na odkrivanju funkcionalnih in oblikovnih idej skupaj s potencialnimi končnimi uporabniki. Uporaba več metod in participativnega pristopa z vključevanjem uporabnikov v več fazah razvoja sistema je močno prispevala k pripravljenosti starejših za uporabo SOPRANO sistema, prav tako pa tudi k njihovu zadovoljstvu s sistemom. Članek opisuje tudi ključne izzive samostojnega in neodvisnega bivanja starejših ljudi v perspektivi bolj kakovostnega življenja. "Service Oriented PRogrammable smArt enviroNments for Older Europeans" (SOPRANO) je bil evropski IP projekt Šestega okvirnega programa, kjer je sodelovalo več kot 20 partnerjev (komercialnih podjetji, ponudnikov storitev in raziskovalnih institucij) iz osmih evropskih držav.
		ANG	The chapter, which is part of acknowledged Peter Lang publication, first outlines the need for ambient assisted living and then presents user-centred research design, which is based on exploring the design ideas together with the potential end-users. Mixed-method design and participatory approach based on user involvement in each of the phases of sytem development resulted in higher levels of satisfaction with the SOPRANO system, as well as its acceptance. As a result of the research, key challenges to independent living and corresponding needs older people have in relation to a better quality of life are also presented. Service Oriented PRogrammable smArt enviroNments for Older Europeans (SOPRANO) was a European Commission 6th Framework Programme integrated project which was a consortium comprising over 20 partners from eight European countries (commercial companies, service providers and research institutes).
	Šifra	F.23 Razvoj novih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Objavljeno v	P. Lang; Broadband society and generational changes; 2011; Str. 221-246; Avtorji / Authors: Dolničar Vesna, Müller Sonja, Santi Marco	
	Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji	
3.	COBISS ID	32174173	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Podpora iz okolja pri samostojnem življenju: izkušnje iz projekta SOPRANO
		ANG	Ambient assisted living systems in real-life situations: Experiences from the SOPRANO project
			Poglavje je del knjige "Tehnologije za aktivno staranje," izdane pri založbi Springer. V uvodnem delu je podan kratek opis vključenosti uporabnikov, predstavljeni so primeri uporabe in SOPRANO sistem, ki jim sledi opis uporabljene metodologije za izvedbo testiranj in analizo rezultatov testiranj na terenu. Predstavljeni so rezultati tako »polno-funkcionalnih« testiranj kot testiranj na velikem številu enot. Iz rezultatov je razvidno, da je

Opis	SLO	pomembno razlikovati med sprejetjem uporabnikov, ki so izpostavljeni sistemu za kratek čas in sprejetjem uporabnikov v testiranjih na velikem številu enot, ki so imeli sistem vgrajen v njihovo naravno okolje in ga uporabljali v vsakdanjem življenju. Vodja podoktorskega projekta je bila članica osrednje metodološke skupine, ki je razvila metodologijo za analizo potreb uporabnikov in za evalvacijo in validacijo SOPRANO podpornega sistema.	
	ANG	Chapter is part of Springer's book "Technologies for Active Aging". It starts with a brief description of the user involvement, the developed use cases and the SOPRANO system followed by a description of the used methodology for the field trials and the framework used for analysing field trials' results. The results of both the full function as well as the large scale trials are described. The paper shows that it is important to differentiate between the acceptance of users exposed to the system for a short duration in the full function trials and the acceptance of users who experienced the system in their most natural environment and daily life in the large scale trials. The leader of the postdoctoral project was involved in the core methodological group that designed the methodology for needs assessment analysis and the methodology for the evaluation of the SOPRANO support system.	
Šifra	F.02 Pridobitev novih znanstvenih spoznanj		
Objavljeno v	Springer; Technologies for active aging; 2013; Str. 123-153; Avtorji / Authors: Bierhoff Ilse, Dolničar Vesna		
Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji		
4.	COBISS ID	29491037	Vir: vpis v poročilo
Naslov	SLO	Reguliranje na informirani osnovi: integrativni metodološki instrumentarij za spremljanje digitalnega razkoraka	
	ANG	Regulating on an informed basis: an integrative methodological framework for monitoring the digital divide	
Opis	SLO	Glavni namen poglavja je pokazati, da proučevanje digitalnega razkoraka v časovni perspektivi zahteva holističen pristop; v nasprotnem primeru so rezultati pogosto pristranski in zavajajoči, kar ima lahko močan vpliv na odločanje političnih akterjev. Cilj poglavja je tudi – na podlagi implementacije integralnega metodološkega pristopa - v prikazu transparentnih načinov za tehtanje različnih možnosti pri regulaciji ter v zagotavljanju trdne osnove za sprejemanje vladnih ukrepov oz. iniciativ.	
	ANG	The main objective of the chapter is to demonstrate that an investigation of the digital divide in the temporal perspective requires a wider and more holistic approach; if this requirement is not met, the results could prove to be biased and misleading which could in turn have a strong influence on the policy-making processes. Another aim of the chapter is to provide a transparent way of considering different options for regulation and to improve the policy-making process through the development and implementation of an integral methodological approach.	
Šifra	F.02 Pridobitev novih znanstvenih spoznanj		
Objavljeno v	DOLNIČAR, Vesna. Regulating on an informed basis: an integrative methodological framework for monitoring the digital divide. V: FORTUNATI, Leopoldina (ur.), PETROVČIČ, Andraž (ur.). Interacting with broadband society, (Participation in broadband society, vol. 1). Frankfurt am Main: P. Lang, 2010, str. 227-255.		
Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji		

5.	COBISS ID	3539045	Vir: vpis v poročilo
	Naslov	<i>SLO</i> Premagovanje ključnih ovir za neuporabo podpornih tehnologij v Sloveniji	
		<i>ANG</i> Overcoming key constraints on assistive technology uptake in Slovenia	
	Opis	<i>SLO</i> Polnopravno članstvo v upravnem odboru dveh COST projektov "COST 298: Participation in the Broadband Society" in "COST IS 1202-IS 1203: Dynamics of Virtual Work" ter vodenje in sodelovanje v številnih mednarodnih in nacionalnih projektih (ki so navedeni v življenjepis) je omogočilo poglobljeno in interdisciplinarno preučevanje smernic za premagovanje ključnih ovir, zaradi katerih v Sloveniji na področju socialnega in zdravstvenega varstva starejših podporne tehnologije niso dovolj dobro zaživele. Obravnavane ovire se nanašajo na pomanjkanje strateškega načrtovanja in sodelovanja vseh interesnih skupin ter odsotnost ustreznih poslovnih modelov. Članek vsebuje predloge in orodja za podporo pri strateškem načrtovanju širjenja in upravljanju uvajanja oskrbe na daljavo v Sloveniji. Članek poudari pomen digitalne vključenosti in možnosti doseganja te z uvedbo podpornih tehnologij, na področju katerih v Sloveniji kritično zaostajamo za ostalimi evropskimi državami. Članek obravnava možne načine uvajanja podpornih storitev v Sloveniji ter nujne ukrepe na tem področju, ki so v obliki akcijskega načrta relevantni za oblikovanje nacionalnih politik in poslovnih modelov. Omenjeni ukrepi so bili oblikovani na podlagi sodelovanja s številnimi tujimi strokovnjaki iz tega področja.	
		<i>ANG</i> Being a member of the Management Committee (MC) of two COST Actions - the "COST Action 298: Participation in the Broadband Society" and "COST IS 1202-IS 1203: Dynamics of Virtual Work" - and leadership and involvement within numerous (inter)national projects (see CV) enabled an in-depth and interdisciplinary study of key constraints and facilitators on assistive technology uptake in the domains of social care and healthcare for the older people. Constraints refer mainly to the lack of strategic planning and cooperation among the groups of key stakeholders and the identification of funding frameworks and business models. The paper delivers a decision support tool, aiding the decision-making process concerning the strategic management of the (wider) exploitation and deployment of telecare services in Slovenia. The article underlines the importance of the implementation of the assistive technology for digital inclusion, in which Slovenia critically lags behind other European countries. This article discusses the possible ways of introducing support services in Slovenia and the necessary steps in this area, which are in the form of an action plan relevant to the development of national policies and business models. The above measures have been formulated on the basis of cooperation with many foreign experts in this field.	
	Šifra	D.01	Vodenje/koordiniranje (mednarodnih in domačih) projektov
	Objavljeno v	DOLNIČAR, Vesna, NAGODE, Mateja. Overcoming key constraints on assistive technology uptake in Slovenia. Teor. praksa, nov.-dec. 2010, let. 47, št. 6, str. 1295-1315.	
	Tipologija	1.01	Izvirni znanstveni članek

8. Drugi pomembni rezultati projektne skupine²

Vodja podoktorskega projekta je bila v času trajanja projekta:

- polnopravna članica upravnega odbora dveh mednarodnih COST projektov: COST 298 - Participation in the Broadband Society in COST IS1202 - Dynamics of Virtual Work;
- članica ekspertne svetovalne skupine pri evropskem projektu sedmega okvirnega programa

BRAID (Bridging Research in Ageing and ICT Development);
- ekspert v skupini "Indicator Development Expert Group" pri evropskem projektu TRANSFORM.

Po ARRS točkovanju, ki vključuje točke iz znanstvenih objav v zadnjih petih letih, citiranost v zadnjih desetih letih in dokumentirano sodelovanje z drugimi financerji v zadnjih petih letih in izjemne dosežke, dosega vodja zaključenega projekta 5.81 SICRIS točk, kar - glede na mladost in dvoletno odsotnost zaradi dveh porodniških dopustov - predstavlja izjemen dosežek. Citiranost izkazuje s 47 citati, ki so navedeni v sistemu SICRIS.

9. Pomen raziskovalnih rezultatov projektne skupine⁸

9.1. Pomen za razvoj znanosti⁹

SLO

Predlagani projekt izvirno prispeva k razvoju znanstvenega področja družboslovnih znanosti, in sicer v dveh ključnih pogledih, vsebinskem in metodološkem. K novim znanstvenim spoznanjem na konceptualnem področju prispeva:

- s proučevanjem (do sedaj presenetljivo neraziskanega) odnosa med e-vključenostjo in socialno vključenostjo ter s preverjanjem, kakšen vpliv imajo različni dejavniki na ta dva večdimenzionalna koncepta, pri čemer smo se osredotočili na starejše posameznike;
- s predstavitvijo trendov in dinamike sprememb e-vključenosti (v Sloveniji ter v državah Evropske unije) in na podlagi tega s celovitim odgovorom na vprašanje, ali se t.i. digitalni in socialni razkorak povečujeta, zmanjšujeta ali stagnirata.

Projekt pa k razvoju znanosti pomembno prispeva tudi z nadaljnjim razvojem celovitega metodološkega instrumentarija, ki omogoča kompleksen vpogled v dinamiko procesov pri proučevanju družbenih razlik. Metodološki instrumentarij temelji na uporabi in vključitvi S-časovne-distance, inovativne statistične mere, ki (poleg konvencionalnih statističnih mer) dodaja nov, dodaten vpogled v proučevanje dinamike družbenih neenakosti. Z uporabo metode S-časovne-distance kot dopolnjujoče mere konvencionalnim absolutnim in relativnim razlikam tako prispevamo k pomembnemu, vendar žal spregledanemu vidiku proučevanja e-vključenosti in socialne vključenosti.

Z oblikovanjem in aplikacijo celovitega metodološkega instrumentarija prispevamo k odpravi nejasnih in morebiti zavajajočih interpretacij dinamike e-vključenosti in socialne vključenosti. Poglobljena analiza na tem področju bo pripomogla k smernicam za bolj kakovostne, mednarodno primerljive indikatorje ter k boljšemu razumevanju teh dveh konceptov. Podoktorski projekt se s tem osredotoča na proučevanje pomena in družbenih implikacij IKT, kar je v skladu s prioriteto temo Direktorata za informacijsko družbo (Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo), ki se nanaša na spodbujanje dejavnosti za povečevanje digitalne vključenosti, še posebej med starejšimi. Prednostne naloge Direktorata sledijo politični agendi EU, ki se nanaša na IKT in staranje. Rezultati projekta omogočajo celostno razumevanje in dodaten, alternativen vpogled v že obstoječe analize, s tem pa poglobitev znanja in znanstvene populzivnosti na tem prioritetenem področju.

Projekt je prispeval tudi k posodobitvi dodiplomskih in podiplomskih programov na Fakulteti za družbene vede.

Končno, projektne aktivnosti in njegovi rezultati predstavljajo nadaljevanje uspešnega znanstvenega dela raziskovalnega centra na Fakulteti za družbene vede ter povečanje in utrditev njegove konkurenčnosti v znanstveni skupnosti. S tem povezana diseminacija raziskovalnih rezultatov projekta izrazito prispeva tudi k ugledu in znanstveni odmevnosti slovenske raziskovalne dejavnosti v mednarodnem prostoru in omogoča krepitev položaja slovenske znanosti v mednarodni znanstveni skupnosti.

ANG

The postdoctoral project presents an original contribution to the development of social sciences in two crucial aspects, in terms of content and methodology. It facilitates new scientific findings in the conceptual domain by:

- Studying the (until now surprisingly under-researched) relationship between e-inclusion and

social inclusion and by testing the influence exerted by various factors upon these two multidimensional concepts, with the focus placed on older people;
- Presentation of trends and dynamics of change in e-inclusion (in Slovenia and EU) that provides the basis to answer the question of whether the so-called digital and social divides grow, shrink or stagnate, holistically.

The project significantly contributes to scientific development also by further development of holistic methodological framework, which facilitates a complex insight into the dynamics of processes in studying social differences. Methodological framework, based on the use and inclusion of S-time-distance, an innovative statistical measure that (beside conventional statistical measures), contributes a new, additional insight into the study of social inequality dynamics. Using the S-time-distance as a complement to the conventional absolute and relative differences, the project contributes to significant, yet overlooked, aspect of studying e-inclusion and social inclusion.

With designing and applying the holistic methodological framework we thus contribute to elimination of imprecise and possibly deceiving interpretations of e-inclusion and social inclusion dynamics. In-depth analysis in this field of study therefore contributes to the guidelines for qualitative, internationally comparable, indicators and to a better understanding of these two concepts. Within this context, the proposed project focuses on the study of significance and social implication of ICTs in contemporary society, which is in accordance with one of the priority topics of the Directorate for Information Society (Ministry of Higher Education, Science and Technology) that refers to stimulation of activities for digital inclusion, particularly among older people. The priorities of the Directorate follow the EU policy agenda for ICTs and ageing. The results of the project enable holistic understanding and additional, alternative insight into existing analyses and sophistication of knowledge and scientific propulsivity in this priority field.

The project contributed also to the actualization of undergraduate and graduate programs at the Faculty of Social Sciences.

Finally, the project activities and its results represent a continuation of a successful scientific work of the research centre on the Faculty of Social Sciences and advancement and strengthening of its competitiveness in the scientific community. The corresponding dissemination of the project's research results substantially contribute to the international reputation and impact of the Slovenian research activities and allow strengthening of the position of Slovenian science in the international scientific community.

9.2. Pomen za razvoj Slovenije¹⁰

SLO

Prispevek k proučevanju, razumevanju in spremljanju e-vključenosti in socialne izključenosti je uporaben za več raziskovalnih organizacij v javnem, neprofitnem in poslovnem sektorju (rezultati namreč lahko generirajo novo kvaliteto poslovnih informacij, pomembni so predvsem za podjetja, ki so usmerjena v proizvodnjo in razvoj informacijskih in komunikacijskih tehnologij). Predlagan metodološki instrumentarij je generične narave, torej ga je mogoče koristno uporabiti na številnih drugih (v nekaterih pogledih konceptualno sorodnih) področjih.

Izsledki projekta imajo vpliv tudi na razumevanje informacijske družbe: poleg proučevanja odnosa med različnimi oblikami (digitalne) neenakosti so rezultati izboljšali kvaliteto indikatorjev in mer informacijske družbe ter s tem omogočili pravilno razumevanje problemov. Na ta način projekt neposredno prispeva h kazalcem in metodologiji za preverjanje doseganja zastavljenih ciljev, ki morajo biti mednarodno primerljivi in podrejeni zastavljenemu cilju, da povečamo prispevek znanstvene skupnosti razvojnim prizadevanjem Slovenije. Samo na taki osnovi je mogoče izdelati tudi optimalne ukrepe in vzpodbude na tem področju. Rezultati so in bodo tako lahko služili kot izredno potrebna pomoč za vladne ukrepe oziroma iniciative na področju socialne vključenosti, e-vključenosti in digitalnega opismenjevanja. Poveča se predvsem razumljivost opisovanja rezultatov alternativnih scenarijev pri odločanju. Ker je Slovenija v tem pogledu tipična EU država, bodo empirični rezultati relevantni tudi za globalni raziskovalni prostor in druge nacionalne študije. Projektne aktivnosti namreč prispevajo k razvoju inovativnih načinov interpretiranja podatkov ter vizualizacijskih in prezentacijskih

formatov, ki so intuitivno in zlahka dojemljivi za politike in javnost.

Zaradi izrazite e-izključenosti in socialne izključenosti starejših v Sloveniji ter težav sodobne družbe, ki se spopada s staranjem prebivalstva, smo se v projektu osredotočili na dejavnike in procese e-vključevanja in socialnega vključevanja starejših posameznikov. Projekt prispeva k promociji trenutnih in prihodnjih političnih programov in instrumentov, ki stremijo k (digitalnemu) vključevanju starejših. EU je npr. razglasila leto 2012 za Evropsko leto aktivnega staranja in solidarnosti med generacijami, Evropska pobuda i2010 pa je vpliv IKT na samostojno življenje v starajoči družbi opredelila kot socialno potrebo in kot gospodarsko priložnost. V skladu s temi iniciativami spremljanje (monitoring) in benchmarking igrajo pomembno vlogo pri opazovanju napredka in doseganja zadanih prioritet. Rezultati predlaganega projekta so in bodo pomembno prispevali k debati o teh politikah.

Raziskovalne aktivnosti so in bodo – s preučevanjem pogojev in dejavnikov učinkovite rabe koristnih, cenovno dostopnih in uporabnih (podpornih) e-storitev - prispevale k izboljšanju osebnega življenja starejših ljudi v smislu večje samostojnosti, večje in podaljšane digitalne vključenosti in aktivnega sodelovanja v procesih družbe. Z obravnavo potreb starejših ljudi na ključnih področjih storitev z visokim učinkom, kot so dejavnosti v vsakdanjem življenju, varnost in sodelovanje v lokalni soseski, je odprta pot za aktivno staranje, s pozitivnimi učinki na dobro počutje in kakovostjo življenja starejših ljudi.

Predlagane e-storitve imajo lahko neposreden vpliv v smislu zniževanja bremena neformalnih oskrbovalcev, kot tudi z vidika finančnega učinka na sistem zdravstvenega varstva in socialne varnosti tako, da nekatere njihove funkcije dopolnjujejo. Zelo verjeten uspeh tovrstnih e-storitev v okviru trenutnega pomanjkanja tovrstnih storitev v Sloveniji bo spodbudil razvoj novih političnih pobud, ki jih sicer že močno zagovarjajo iniciative na ravni EU, vendar se v Sloveniji komajda izvajajo.

ANG

Contribution to understanding and monitoring e-inclusion and social inclusion is useful in research organisations in the public, non-profit and business sector (namely, results can generate new quality of business information that are significant for companies focused on the development of information and communication technologies). The proposed methodological instrument is of generic nature, so it can be usefully applied to numerous other (in certain views conceptually related) areas.

The findings can affect the understanding of information society: besides studying the relationship between different modes of (digital) inequalities, the results improved the quality of indicators and measures of information society. In this way, the project directly contributes to indicators and methodology for monitoring targets set that need to be internationally comparable and subject to scientific goal in order to increase the contribution of the scientific community in Slovenia. Results have served and will serve also as an urgently needed basis for governmental measures and initiatives in the area of digital divide, e-inclusion and digital literacy. Thus, accurate understanding of the problematic has been enabled. In particular, the comprehension of result description of alternative decision making scenarios has increased. As in this respect, Slovenia represents a typical EU country, the empirical results will be relevant also for the global research area and other national studies. It is also against this background that a major effort in the project was devoted to the development of innovative indicator and data interpretation, visualisation and presentation formats intuitively and easy to grasp for politicians and the public.

Due to identified extreme e-exclusion and social exclusion of older people in Slovenia and as a response to troubles of contemporary societies that are challenged with ageing population the project's research activities were focused on factors and processes of e-inclusion and social inclusion of older people. The project contributes to the promotion of current and forthcoming policy agendas and instruments aimed at (digital) inclusion of older people. The EU, for example, declared 2012 as the European Year for Active Ageing and Solidarity Between Generations and the EC i2010 initiative saw leveraging of ICT for independent living in an ageing society as both social necessity and economic opportunity. In these initiatives policy monitoring and benchmarking has played and will play a central role in monitoring progress in achieving the set priorities. The results of this study have contributed and will contribute to the

policy discussions in this field.

The proposed research activities have and will contribute to an improved personal life of older people in terms of an increased personal independence, enhanced and prolonged digital inclusion and active participation in society for the ageing population through the investigation of conditions and factors of effective use of useful, affordable and usable e-services. By addressing needs of older people in key service areas of high impact such as activities of daily living, safety and participation in their local neighborhood, a path is opened for active ageing, delivering positive impacts on older peoples' wellbeing and quality of life.

The proposed e-services can have a direct impact in terms of lowering the burden of informal carers, as well as in terms of financial effect on the health and social security system by complementing their functions. The highly probable success of proposed e-services in the context of the current absence of such services in Slovenia will hopefully give a boost to new policy developments for initiatives that have been already strongly advocated on the EU level, but scarcely implemented in Slovenia.

**10. Samo za aplikativne projekte in podoktorske projekte iz gospodarstva!
Označite, katerega od navedenih ciljev ste si zastavili pri projektu, katere konkretne rezultate ste dosegli in v kakšni meri so doseženi rezultati uporabljeni**

Cilj		
F.01	Pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.02	Pridobitev novih znanstvenih spoznanj	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.03	Večja usposobljenost raziskovalno-razvojnega osebja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.04	Dvig tehnološke ravni	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.05	Sposobnost za začetek novega tehnološkega razvoja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.06	Razvoj novega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____

	Uporaba rezultatov	____
F.07	Izboljšanje obstoječega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.08	Razvoj in izdelava prototipa	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.09	Razvoj novega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.10	Izboljšanje obstoječega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.11	Razvoj nove storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.12	Izboljšanje obstoječe storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.13	Razvoj novih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.14	Izboljšanje obstoječih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.15	Razvoj novega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE

	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.16	Izboljšanje obstoječega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.17	Prenos obstoječih tehnologij, znanj, metod in postopkov v prakso	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.18	Posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom (seminarji, forumi, konference)	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.19	Znanje, ki vodi k ustanovitvi novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.20	Ustanovitev novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.21	Razvoj novih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.22	Izboljšanje obstoječih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.23	Razvoj novih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____

F.24	Izboljšanje obstoječih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.25	Razvoj novih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.26	Izboljšanje obstoječih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.27	Prispevek k ohranjanju/varovanje naravne in kulturne dediščine	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.28	Priprava/organizacija razstave	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.29	Prispevek k razvoju nacionalne kulturne identitete	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.30	Strokovna ocena stanja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.31	Razvoj standardov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.32	Mednarodni patent	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____

	Uporaba rezultatov	____
F.33	Patent v Sloveniji	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.34	Svetovalna dejavnost	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____
F.35	Drugo	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	____
	Uporaba rezultatov	____

Komentar

11. Samo za aplikativne projekte in podoktorske projekte iz gospodarstva!
Označite potencialne vplive oziroma učinke vaših rezultatov na navedena področja

	Vpliv	Ni vpliva	Majhen vpliv	Srednji vpliv	Velik vpliv	
G.01	Razvoj visokošolskega izobraževanja					
G.01.01.	Razvoj dodiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.02.	Razvoj podiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.03.	Drugo: ____	☐	☐	☐	☐	
G.02	Gospodarski razvoj					
G.02.01	Razširitev ponudbe novih izdelkov/storitev na trgu	☐	☐	☐	☐	
G.02.02.	Širitev obstoječih trgov	☐	☐	☐	☐	
G.02.03.	Znižanje stroškov proizvodnje	☐	☐	☐	☐	
G.02.04.	Zmanjšanje porabe materialov in energije	☐	☐	☐	☐	
G.02.05.	Razširitev področja dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.02.06.	Večja konkurenčna sposobnost	☐	☐	☐	☐	
G.02.07.	Večji delež izvoza	☐	☐	☐	☐	
G.02.08.	Povečanje dobička	☐	☐	☐	☐	
G.02.09.	Nova delovna mesta	☐	☐	☐	☐	
G.02.10.	Dvig izobrazbene strukture zaposlenih	☐	☐	☐	☐	
G.02.11.	Nov investicijski zagon	☐	☐	☐	☐	

G.02.12.	Drugo:		☐	☐	☐	☐	
G.03	Tehnološki razvoj						
G.03.01.	Tehnološka razširitev/posodobitev dejavnosti		☐	☐	☐	☐	
G.03.02.	Tehnološko prestrukturiranje dejavnosti		☐	☐	☐	☐	
G.03.03.	Uvajanje novih tehnologij		☐	☐	☐	☐	
G.03.04.	Drugo:		☐	☐	☐	☐	
G.04	Družbeni razvoj						
G.04.01	Dvig kvalitete življenja		☐	☐	☐	☐	
G.04.02.	Izboljšanje vodenja in upravljanja		☐	☐	☐	☐	
G.04.03.	Izboljšanje delovanja administracije in javne uprave		☐	☐	☐	☐	
G.04.04.	Razvoj socialnih dejavnosti		☐	☐	☐	☐	
G.04.05.	Razvoj civilne družbe		☐	☐	☐	☐	
G.04.06.	Drugo:		☐	☐	☐	☐	
G.05.	Ohranjanje in razvoj nacionalne naravne in kulturne dediščine in identitete						
G.06.	Varovanje okolja in trajnostni razvoj						
G.07	Razvoj družbene infrastrukture						
G.07.01.	Informacijsko-komunikacijska infrastruktura		☐	☐	☐	☐	
G.07.02.	Prometna infrastruktura		☐	☐	☐	☐	
G.07.03.	Energetska infrastruktura		☐	☐	☐	☐	
G.07.04.	Drugo:		☐	☐	☐	☐	
G.08.	Varovanje zdravja in razvoj zdravstvenega varstva						
G.09.	Drugo:						

Komentar

12. Pomen raziskovanja za sofinancerje¹¹

	Sofinancer		
1.	Naziv		
	Naslov		
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:		EUR
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:		%
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja	Šifra	
	1.		
	2.		

	3.		
	4.		
	5.		
	Komentar		
	Ocena		

13. Izjemni dosežek v letu 2013¹²

13.1. Izjemni znanstveni dosežek

BIERHOFF, I., DOLNIČAR, V., et al. (2013). Ambient assisted living systems in real-life situations: experiences from the SOPRANO project. V: SIXSMITH, A. in GUTMAN, G.M. (ur.). Technologies for active aging. New York: Springer, str. 123-153.

V uvodu je podan kratek opis uporabnikov, predstavljeni so primeri uporabe in SOPRANO sistem, čemur sledi opis uporabljene metodologije za izvedbo testiranj in analizo rezultatov testiranj na terenu. Iz rezultatov je razvidno, da je pomembno razlikovati med sprejetjem uporabnikov, ki so izpostavljeni sistemu za kratek čas in sprejetjem uporabnikov v testiranjih na velikem številu enot, ki so imeli sistem vgrajen v njihovo naravno okolje in ga uporabljali v vsakdanjem življenju. Vesna Dolničar je bila članica osrednje metodološke skupine, ki je razvila metodologijo za analizo potreb uporabnikov ter za evalvacijo podpornega sistema, razvitega v okviru FP6 projekta SOPRANO (Service Oriented PRogrammable smArt enviroNments for Older Europeans).

13.2. Izjemni družbeno-ekonomski dosežek

DOLNIČAR, V., FILIPOVIČ HRAS, M., VEHOVAR, V., PETROVČIČ, A. (2013). Digital inequality and intergenerational solidarity: the role of social support in proxy internet use. V: IR14: resistance + appropriation, Denver: Association of Internet Researchers.

Referat, ki je bil predstavljen na osrednji znanstveni konferenci iz področja internetnih študij, naslavlja tematiko posredne rabe interneta med starejšimi, kjer posamezniki interneta ne uporabljajo sami, ampak za pomoč pri spletnih aktivnostih raje prosijo člane njihovih osebnih omrežij. Ker se posredni uporabniki interneta zanašajo predvsem na njihove otroke in/ali vnuke, smo koncept medgeneracijske solidarnosti privzeli kot veljavno konceptualno osnovo za razumevanje premalo raziskanega odnosa med socialno oporo in digitalno neenakostjo. Rezultati multivariatne analize anketnih podatkov nacionalno reprezentativnega vzorca kažejo, da je med emocionalno in socialno oporo le slednja povezana s posredno uporabo interneta.

C. IZJAVE

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja ter obdelavo teh podatkov za evidence ARRS
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki
- so z vsebino zaključnega poročila seznanjeni in se strinjajo vsi soizvajalci projekta

Podpisi:

*zastopnik oz. pooblaščen oseba
raziskovalne organizacije:*

in

vodja raziskovalnega projekta:

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za
družbene vede

Vesna Dolničar

ŽIG

Kraj in datum:

Ljubljana	14.4.2014

Oznaka prijave: ARRS-RPROJ-ZP-2014/24

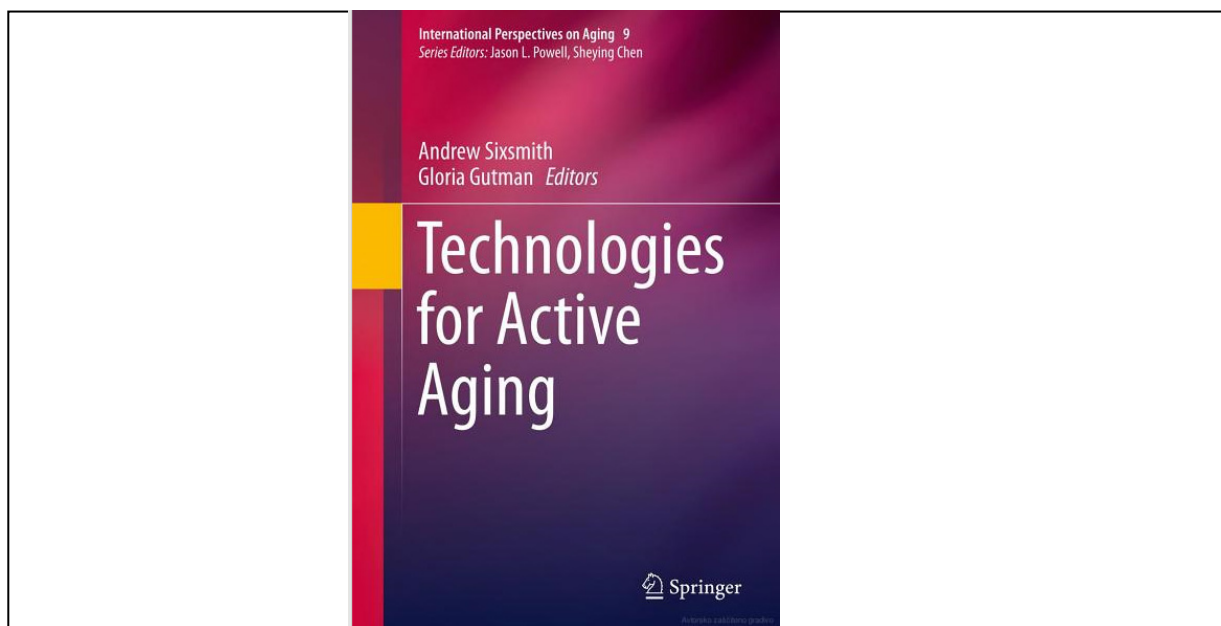
- ¹ Napišite povzetek raziskovalnega projekta (največ 3.000 znakov v slovenskem in angleškem jeziku) [Nazaj](#)
- ² Napišite kratko vsebinsko poročilo, kjer boste predstavili raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja, rezultate in učinke raziskovalnega projekta in njihovo uporabo ter sodelovanje s tujimi partnerji. Največ 12.000 znakov vključno s presledki (približno dve strani, velikost pisave 11). [Nazaj](#)
- ³ Realizacija raziskovalne hipoteze. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikost pisave 11) [Nazaj](#)
- ⁴ V primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa raziskovalnega projekta, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega projekta oziroma v primeru sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine v zadnjem letu izvajanja projekta, napišite obrazložitev. V primeru, da sprememb ni bilo, to navedite. Največ 6.000 znakov vključno s presledki (približno ena stran, velikost pisave 11). [Nazaj](#)
- ⁵ Navedite znanstvene dosežke, ki so nastali v okviru tega projekta. Raziskovalni dosežek iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A'' ali A'. [Nazaj](#)
- ⁶ Navedite družbeno-ekonomske dosežke, ki so nastali v okviru tega projekta. Družbeno-ekonomski rezultat iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A'' ali A'.
- Družbeno-ekonomski dosežek je po svoji strukturi drugačen kot znanstveni dosežek. Povzetek znanstvenega dosežka je praviloma povzetek bibliografske enote (članka, knjige), v kateri je dosežek objavljen.
- Povzetek družbeno-ekonomskega dosežka praviloma ni povzetek bibliografske enote, ki ta dosežek dokumentira, ker je dosežek sklop več rezultatov raziskovanja, ki je lahko dokumentiran v različnih bibliografskih enotah. COBISS ID zato ni enoznačen, izjemoma pa ga lahko tudi ni (npr. prehod mlajših sodelavcev v gospodarstvo na pomembnih raziskovalnih nalogah, ali ustanovitev podjetja kot rezultat projekta ... - v obeh primerih ni COBISS ID). [Nazaj](#)
- ⁷ Navedite rezultate raziskovalnega projekta iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) v primeru, da katerega od rezultatov ni mogoče navesti v točkah 6 in 7 (npr. ni voden v sistemu COBISS). Največ 2.000 znakov, vključno s presledki. [Nazaj](#)
- ⁸ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://sicris.izum.si/> za posamezen projekt, ki je predmet poročanja [Nazaj](#)
- ⁹ Največ 4.000 znakov, vključno s presledki [Nazaj](#)
- ¹⁰ Največ 4.000 znakov, vključno s presledki [Nazaj](#)
- ¹¹ Rubrike izpolnite / prepisite skladno z obrazcem "izjava sofinancerja" <http://www.arrs.gov.si/sl/progproj/rproj/gradivo/>, ki ga mora izpolniti sofinancer. Podpisan obrazec "Izjava sofinancerja" pridobi in hrani nosilna raziskovalna organizacija – izvajalka projekta. [Nazaj](#)
- ¹² Navedite en izjemni znanstveni dosežek in/ali en izjemni družbeno-ekonomski dosežek raziskovalnega projekta v letu 2013 (največ 1000 znakov, vključno s presledki). Za dosežek pripravite diapozitiv, ki vsebuje sliko ali drugo slikovno gradivo v zvezi z izjemnim dosežkom (velikost pisave najmanj 16, približno pol strani) in opis izjemnega dosežka (velikost pisave 12, približno pol strani). Diapozitiv/-a priložite kot priponko/-i k temu poročilu. Vzorec diapozitiva je objavljen na spletni strani ARRS <http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/>, predstavitev dosežkov za pretekla leta pa so objavljena na spletni strani <http://www.arrs.gov.si/sl/analize/dosez/>. [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-RPROJ-ZP/2014 v1.03
82-56-98-B9-CB-3F-A4-ED-BE-61-73-48-A3-53-D0-BF-A5-91-8F-7F

Priloga 1

VEDA: Družboslovje
Področje: 5.03 Sociologija

Dosežek 1: _1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji___, Vir: BIERHOFF, Ilse, DOLNIČAR, Vesna, et al. Ambient assisted living systems in real-life situations : experiences from the SOPRANO project. V: SIXSMITH, Andrew (ur.), GUTMAN, Gloria M. (ur.). *Technologies for active aging*, (International Perspectives on Aging, Vol. 9). New York [etc.]: Springer, cop. 2013, str. 123-153, ilustr. [COBISS.SI-ID [32174173](#)]

Opis dosežka oziroma učinka

V uvodu je podan kratek opis uporabnikov, predstavljeni so primeri uporabe in SOPRANO sistem, čemur sledi opis uporabljene metodologije za izvedbo testiranj in analizo rezultatov testiranj na terenu. Iz rezultatov je razvidno, da je pomembno razlikovati med sprejetjem uporabnikov, ki so izpostavljeni sistemu za kratek čas in sprejetjem uporabnikov v testiranjih na velikem številu enot, ki so imeli sistem vgrajen v njihovo naravno okolje in ga uporabljali v vsakdanjem življenju. Vesna Dolničar je bila članica osrednje metodološke skupine, ki je razvila metodologijo za analizo potreb uporabnikov ter za evalvacijo podpornega sistema, razvitega v okviru FP6 projekta SOPRANO (Service Oriented PRogrammable smArt enviroNments for Older Europeans).

Priloga 2

VEDA: Družboslovje

Področje: 5.03 Sociologija

Dosežek 1: _1.08 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci___,

Vir: DOLNIČAR, Vesna, FILIPOVIČ HRAST, Maša, VEHOVAR, Vasja, PETROVČIČ, Andraž. Digital inequality and intergenerational solidarity : the role of social support in proxy internet use. V: *IR14 : resistance + appropriation, Denver*, (Selected papers of internet research, ISSN 2162-3317). Chicago: Association of Internet Researchers, 2013. <http://spir.aoir.org/index.php/spir/article/view/734/324>. [COBISS.SI-ID [32264029](#)]

ASSOCIATION
OF
INTERNET
RESEARCHERS

IR14
resistance + appropriation

Opis dosežka oziroma učinka

Referat, ki je bil predstavljen na osrednji znanstveni konferenci iz področja internetnih študij, naslavlja tematiko posredne rabe interneta med starejšimi, kjer posamezniki interneta ne uporabljajo sami, ampak za pomoč pri spletnih aktivnostih raje prosijo člane njihovih osebnih omrežij. Ker se posredni uporabniki interneta zanašajo predvsem na njihove otroke in/ali vnuke, smo koncept medgeneracijske solidarnosti privzeli kot veljavno konceptualno osnovo za razumevanje premalo raziskanega odnosa med socialno oporo in digitalno neenakostjo. Rezultati multivariatne analize anketnih podatkov nacionalno reprezentativnega vzorca kažejo, da je med emocionalno in socialno oporo le slednja povezana s posredno uporabo interneta.